

CZECH ABSTRACTS TSCHECHISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ABSTRAKTY

ELŻBIETA ADAMIAK & SONIA SOBKOWIAK (s. 3)

Pohlaví a náboženství ve střední a východní Evropě: Teoretické přístupy: Od r. 1989 se ve střední a východní Evropě odehráli politické a ekonomické změny, které společenský život nepochybně ovlivnily a také změnily pohled na roli muže a ženy. Pro zkoumání rozdílů povědomí odlišnosti pohlaví, což se stalo důležitou součástí vědeckého výzkumu, existuje mnoho různých úrovní.

Autoři článku nám dávají přehled feministických publikací posledních dvaceti let a hledají odpovědi na otázku, jaký měla vliv otázka sexuality na náboženství a náboženské komunity. Popisují posouzení sexuality, zvažují možné úrovně analýzy a objasňují její úlohu v náboženství.

Článek uvádí přehled výzkumů týkajících se pohlavní identity odrážející se v náboženské výchově a náboženských společenstvích (včetně některých nových náboženských trendů) v zemích střední a východní Evropy. Kromě toho představuje nejnovější směry výzkumu: vliv náboženství na společenskou roli žen, a nakonec společenskou a církevní roli žen z pohledu jejich identity.

Konečně se autoři zabývají otázkou, zda se v kontextu sexuality a kultury vyskytují odkazy náboženství, kde jsou styčné body sexuality, kultury a náboženství a jaké problémy vytvářejí taková setkání, v našem případě v Polsku.

Klíčová výrazy: pohlaví, odlišnosti pohlaví, feminismus, náboženství, náboženské komunity, sociální role

ROGER CSÁKY-PALLAVICINI, ATTILA PILINSZKI & TEODÓRA TOMCSÁNYI (s. 26)

Výzvy převratu – odpovědi a poučení: Podpora rodin, model most pro podporu rodin, úlohy církve a spiritualita na Maďarsku: V letech těsně po a před převratem se v nové společnosti v Maďarsku objevily mnohé psychosociální problémy, které vyžadovaly východiska a řešení situace. V této studii naznačíme výzvy, s nimiž jsme se setkávali na konci 80. a na začátku 90. let a nahlédneme do odpovědí, které vznikly v této společenské situaci. Seznámíme vás s koncepcí MOST, podporující rodinu (HÍD Családsegítő), která patří do vnitrostátní sítě pro podporu rodin a v níž se vytvořilo sdružení okresního zastupitelství (později „místní samosprávy“) a církve k řešení psychosociálních problémů. Pomocí jednoho případu vám představíme možnosti a nástroje práce v oblasti mentální hygieny, psychosociální a spirituální práce. Nakonec podáme poučení.

Klíčová výrazy: sociální práce, podpora rodin, samospráva, mentální hygiena, spiritualita, dialog, případové studie, modelový charakter

GERT GEISSLER (s. 56)

Škola a vzdělávání v Německé demokratické republice: Článek popisuje historii východoněmeckého školství od konce války do sametové revoluce na podzim roku 1989 na základě nejnovější literatury. Rozvoj školy poskytující všeobecné vzdělávání vidíme v typicky diktátorských poměrech. Zvláštní pozornost je věnována šanci ke vzdělání, „stejnému právu ke vzdělání“, a tím i otázce prosazení principu, kterým se státní socialismus v oblasti školství snažil dokázat svou legitimitu. Práce poukazuje na politicko-ideologické vzdělávací aspirace režimu a na roli, kterou stanovily učitelům pro její dosažení. Podrobně se zabývá pedagogickým vzděláváním, vedením a základními rysy činnosti základních škol. Odhalí, jak ovlivňovalo školství vnitřní společenské napětí přítomné po celé dějiny NDR, s jakými prostředky se pokusila realizovat strana své vzdělávací představy a jak tyto nakonec selhaly.

Klíčová výrazy: pedagogie, NDR, komunismus, státní socialismus, diktatura, dějiny, přehled, pomocná povolání, struktura školství, pedagogické vzdělání, vytvoření edukačního systému, možnosti školení

VIRÁG KAPUVÁRI (s. 83)

Psychologické důsledky ekonomické krize a nezaměstnanosti: Tato rozprava je určena k objasnění výzkumů zaměřených na zdravotní důsledky nezaměstnanosti. Existuje stále více důkazů, které podepírají vliv nezaměstnanosti na fyzické a duševní zdraví. Středobodem této rozpravy je přehled tématu hospodářské recese a nezaměstnanosti. Autor uvádí několik důležitých maďarských událostí, které představují historický kontext témata a pak přejde na jejich duševní důsledky. Psychologické důsledky nezaměstnanosti, jako úzkost, deprese, nízké sebehodnocení, se často objevují mezi nezaměstnanými. Z literárních děl známá naučená bezmocnost je pro ně také charakteristická. Autor popisuje výše uvedené oblasti a mluví také o fázích, kterými nezaměstnaná osoba prochází. Existuje mnoho psychologických teorií, které popisují nezaměstnanost a dokládají roli práce. Mezi ně patří hypotéza frustrace a agrese, teorie celoživotního vývoje, teorie deprivace, teorie omezení činnosti a model vitamin. Cílem této rozpravy je, aby upozornila na možné projevy krize na individuální i společenské úrovni, které způsobila ekonomická recese.

Klíčová výrazy: ekonomická krize, nezaměstnanost, duševní zdraví, kontextualizované efekty, teorie vysvětlující nezaměstnanost